

Değerlendirme Notu

12 Kasım 2020

2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programı'nda Yargı Reformu Konuları

[2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı](#) (Program), [Yargı Reformu Stratejisi 2019 Belgesi](#)'nde (YRS 2019) yer alan toplam 63 Hedeften; sadece **15 Hedef**'i; ve YRS 2019'da 63 hedefi gerçekleştirmek için belirtilmiş olan 256 faaliyetten de sadece **19 faaliyete** karşılık gelen faaliyet ve projeleri içermektedir.

Program'da ayrıca, YRS 2019'da açıkça yer verilmemiş ancak tamamlayıcı 4 faaliyet de yer almıştır. 2020 Programı'nda yer alan 5 hedef – Hedef 3.3, 4.2, 4.3, 4.5 ve 8.4 - 2021 Programı'na da girmiştir.

Büyük şehirlerde ilk derece yargılaması 4-5 yıl süren davaları 50-100 günde çözmeyi mümkün kılacak, YRS 2019 belgesinde de Hedef 4.8, Hedef 5.2 ve özellikle Hedef 8.2'de yer verilmiş olan derneğimizin "[Tam ve Doğru İfşa ve İbraz](#)" önerisi bu yıl da Program'da yer almamıştır.

YRS 2019 belgesi ile 2020 ve 2021 Program'larında yer alan hedef ve faaliyet sayısı arasındaki büyük fark ve yargıda verimsizliğe yol açan bir çok sorunun kök sebebini ortadan kaldıracak hedeflere öncelikle yer verilmemiş olması, kurumlar arası eşgüdüm eksikliğinin varlığı ve YRS 2019'un etkisinin sınırlı olacağı yönünde bir gösterge olarak değerlendirilmektedir.

Derneğimizin daha önce yayınlamış olduğu "[Yargı Reformu Stratejisi 2019 Belgesi Hakkında Görüş ve Öneriler](#)" raporu, Program'ın YRS 2019'da yer alan seçili hedef ve faaliyetlerden oluşuyor olması nedeniyle, Program'da yer verilmiş tedbirler için detaylı bir değerlendirme sunmaktadır.

YRS 2019 belgesinde yer alan Amaç ve Hedef numaraları ile Program'da "2.5.1 Hukuk Devleti ve Demokratikleşme" başlığı altında "Adalet Hizmetleri" isimli alt bölümde yer alan tedbirlerin birebir eşleştirmesi Ek'te sunulmuştur.

EK: Cumhurbaşkanlığı 2021 yılı Programı ve Yargı Reformu Strateji Belgesi Eşleştirilmesi

CB 2021 YILLIK PROGRAM		YARGI REFORMU STRATEJİSİ 2019 BELGESİ
Politika/Tedbir	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler	
Adli ve idari yargıda yargılamanın etkinliği artırılabilecek; vatandaşların adalet hizmetlerinden memnuniyetinin artırılması sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.747)		
Tedbir 747.1. Adli ve idari yargıda yargılamanın etkinliği artırılabilecek; vatandaşların adalet hizmetlerinden memnuniyetinin artırılması sağlanacaktır.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adalet komisyonlarının yetki ve sorumlulukları yeniden düzenlenecektir. 2. Teknolojik imkanların kullanılması suretiyle hükümlü ve tutukluların yakınları ile görüntülü görüşmesi ve elektronik dilekçe arzı gibi yeni uygulamalar geliştirilecektir. 3. Yazı işleri müdürlüğünün görev ve yetkileri genişletilecek, kariyer meslek olarak yeniden yapılandırılması sağlanacaktır. 4. Elektronik tebligat yaygınlaştırılarak tebligattan kaynaklanan sorunlar giderilecektir 5. Adli sicil kaydının e-Devlet kapısı üzerinden silinmesine yönelik yazılım çalışması yapılacaktır. 	<p>AMAÇ 4 PERFORMANS VE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI HEDEF 4.1</p> <p>Adalet sisteminde performans ölçümü ve geliştirilmesi ile kalitenin artırılmasına yönelik araçlar güçlendirilecektir.</p> <p>Faaliyetler</p> <p>c) Hizmet kalitesinin artırılması ve yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması için adalet komisyonlarının yetki ve sorumlulukları yeniden düzenlenecektir.</p> <p>HEDEF 4.6</p> <p>Tebliğattan kaynaklanan sorunlar giderilecektir.</p> <p>Faaliyetler</p> <p>a) Elektronik tebligat uygulaması yaygınlaştırılacaktır.</p> <p>HEDEF 4.9</p> <p>Mahkeme yazı işleri müdürlükleri güçlendirilecektir.</p> <p>Faaliyetler</p> <p>a) Yazı işleri müdürlüğünün görev ve yetkileri genişletilecek ve "kariyer meslek" olarak yeniden yapılandırılacaktır.</p> <p>AMAÇ 7 CEZA ADALETİ SİSTEMİNİN ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI HEDEF 7.5</p> <p>Cezaların infazı alanında genel infaz usullerinin uygulanmasında sakınca bulunanlara yönelik uygulamalar geliştirilecek ve güncel teknolojilerin sisteme entegrasyonu sağlanacaktır.</p> <p>Faaliyetler</p> <p>e) Teknolojik imkânların kullanılması suretiyle hükümlü ve tutukluların; yakınları ile görüntülü görüşmesi ve elektronik dilekçe arzı gibi yeni uygulamalar gerçekleştirilecektir.</p> <p>HEDEF 7.7</p> <p>Adli sicil arşiv kayıt sistemi, kişinin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi ve cezaların ıslah edici olması ilkeleriyle bağdaşacak şekilde yenilenecektir.</p> <p>Faaliyetler</p> <p>a) Adli sicil arşiv kayıtlarının silinmesi, ayrı bir mahkeme kararına ihtiyaç duyulmaksızın gerçekleştirilecek ve silinme süreleri kısaltılacaktır</p>

CB 2021 YILLIK PROGRAM		YARGI REFORMU STRATEJİSİ 2019 BELGESİ
Politika/Tedbir	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler	
Yargıda hedef süre uygulaması vasıtasıyla sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı daha etkin korunacaktır. (Kalkınma Planı p.748)		
Tedbir 748.1. Yargıda hedef süre uygulaması vasıtasıyla sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı daha etkin korunacaktır.	1. Bölge Adliye Mahkemelerinde yargıda hedef süre uygulaması başlatılacaktır. 2. Mahkeme ara kararlarının yerine getirilmesinin etkin takibini sağlamak amacıyla mevzuat değişikliği önerisi hazırlanacaktır.	AMAÇ 4 PERFORMANS VE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI HEDEF 4.2 "Yargıda Hedef Süre" uygulaması vasıtasıyla sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı daha etkin korunacaktır. Faaliyetler b) Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinde uygulanacak hedef süreler belirlenecektir.
Hakim ve savcıların atama, nakil ve terfi sisteminin nesnel, önceden belirlenmiş ölçütlere ve liyakate dayalı olarak geliştirilmesi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.749)		
Tedbir 749.1. Hakim ve savcıların atama, nakil ve terfi sisteminin nesnel, önceden belirlenmiş ölçütlere ve liyakate dayalı olarak geliştirilmesi sağlanacaktır.	1. Gerekli mevzuat değişikliğinin yapılabilmesi için komisyon oluşturularak çalıştay düzenlenecektir. 2. Karşılaştırmalı ülke analizi yapılarak iyi uygulama örnekleri incelenecektir.	AMAÇ 2 YARGI BAĞIMSIZLIĞI, TARAFSIZLIĞI VE ŞEFFAFLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ HEDEF 2.1 Hâkim ve savcıların atama, nakil ile terfi sisteminin nesnel ve liyakate dayalı ölçütlerle geliştirilmesi sağlanacaktır.
Hakim ve savcılar hakkındaki disiplin süreci nesnel ölçütlerle yeniden düzenlenecek, hakim ve savcılarının bu süreçteki hakları güçlendirilecek ve disiplin kararları kişisel verilerin korunması koşuluyla kamuoyuna açılarak sürecin şeffaflaşması sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.750)		
Tedbir 750.1. Hakim ve savcılar hakkındaki disiplin süreci nesnel ölçütlerle yeniden düzenlenecek, hakim ve savcılarının bu süreçteki hakları güçlendirilecek ve disiplin kararları kişisel verilerin korunması koşuluyla kamuoyuna açılarak sürecin şeffaflaşması sağlanacaktır.	1. Durum analizi çalışmaları neticesinde gerekli mevzuat değişikliği için taslak hazırlanacaktır.	AMAÇ 2 YARGI BAĞIMSIZLIĞI, TARAFSIZLIĞI VE ŞEFFAFLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ HEDEF 2.2 Hâkim ve savcılar hakkındaki disiplin prosedürü yeniden yapılandırılacaktır. Faaliyetler a) Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nda yer alan disiplin cezaları daha objektif ölçütlerle yeniden belirlenecektir. b) Hâkim ve savcılarının disiplin süreçlerindeki hakları genişletilecektir. c) HSK'nın disiplin kararlarına karşı yargısal denetim mekanizması genişletilecektir. d) Kişisel verilerin korunması kaydıyla HSK'nın disiplin kararlarının kamuoyuna açıklanması sağlanacaktır.
Hakim ve savcı yardımcılığının oluşturulması yönünde düzenleme yapılacaktır. (Kalkınma Planı p.752)		
Tedbir 752.1. Hakim ve savcı yardımcılığının oluşturulması yönünde düzenleme yapılacaktır.	1. Hakim ve savcı yardımcılığına ilişkin mevzuat değişikliği önerisinin kanunlaşmasını müteakiben hakim ve savcı yardımcılarının eğitim ve çalışma usul ve esasları belirlenecektir.	AMAÇ 3 İNSAN KAYNAKLARININ NİTELİK VE NİCELİĞİNİN ARTIRILMASI HEDEF 3.3 Hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesi oluşturulacak ve mesleğe giriş usulü değiştirilecektir. Faaliyetler a) Türk yargı sistemine hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesi kazandırılacaktır.

CB 2021 YILLIK PROGRAM		YARGI REFORMU STRATEJİSİ 2019 BELGESİ
Politika/Tedbir	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler	
Hakimlik, savcılık, avukatlık ve noterlik meslekleri için yeni bir mesleğe giriş modeli ve sınav getirilecektir. (Kalkınma Planı p.753)		
Tedbir 753.1. Hakimlik, savcılık, avukatlık ve noterlik meslekleri için yeni bir mesleğe giriş modeli ve sınav getirilecektir.	1. Hukuk Fakültesi mezunlarının istihdam edileceği noter yardımcılığı müessesesi getirilecektir. 2. Noterliğe giriş sınavı getirilecektir.	AMAÇ 8 HUKUK YARGILAMASI İLE İDARİ YARGILAMANIN SADELEŞTİRİLMESİ VE ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI HEDEF 8.4 Noterliklerin görev tanımları, yargının iş yükünü azaltacak şekilde yeniden düzenlenecektir. Faaliyetler a) Hukuk fakültesi mezunlarının istihdam edileceği noter yardımcılığı müessesesi oluşturulacaktır. b) Noterliğe girişte noterlik sınavı getirilecektir.
Bilirkişilik sisteminin etkinliği artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.754)		
Tedbir 754.1. Bilirkişilik sisteminin etkinliği artırılabilecektir.	1. Alanında ve konusunda uzmanlaşmış kişilerin bilirkişilik sistemine dahil edilmesi sağlanacaktır.	AMAÇ 4 PERFORMANS VE VERİMLİLİĞİN ARTIRILMASI HEDEF 4.5 Bilirkişilik sisteminin etkinliği ve verimliliği artırılabilecektir. Faaliyetler a) Alanında ve konusunda uzmanlaşmış kişilerin bilirkişilik sistemine dâhil edilmesi sağlanacaktır.
Hukukun üstünlüğü ilkesinin en temel koşullarından biri olan adalete erişim kolaylaştırılacak; savunma hakkı güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.756)		
Tedbir 756.1. Hukukun üstünlüğü ilkesinin en temel koşullarından biri olan adalete erişim kolaylaştırılacak; savunma hakkı güçlendirilecektir.	1.Hukuki Himaye Sigortasının genel şartları yeni ihtiyaçlara göre güncellenecektir.	AMAÇ 6 ADALETE ERİŞİMİN KOLAYLAŞTIRILMASI VE ADALET HİZMETLERİNDEN MEMNUNİYETİN ARTIRILMASI HEDEF 6.7 Adalete erişim imkânlarının artırılması hedefi doğrultusunda hukuki himaye sigortasının geliştirilmesi sağlanacaktır. Faaliyetler b) Hukuki himaye sigortasının yaygınlaştırılması için kamuoyunda farkındalık çalışmaları yapılacaktır.
Adli yardım sistemi, kırılgan gruplara öncelik verilecek biçimde yeniden düzenlenecektir. (Kalkınma Planı p.757)		
Tedbir 757.1. Adli yardım sistemi, kırılgan gruplara öncelik verilecek biçimde yeniden düzenlenecektir.	1.Özel hukuk alanında adli yardıma başvuru prosedürü kolaylaştırılacak, standart bir başvuru formu oluşturulacak ve e-Devlet kapısı üzerinden başvuru imkanı getirilecektir.	HEDEF 6.2 Faaliyetler b) Özel hukuk alanında adli yardıma başvuru prosedürü kolaylaştırılacak, standart bir başvuru formu oluşturulacak ve e-Devlet üzerinden başvuru imkânı getirilecektir.

CB 2021 YILLIK PROGRAM		YARGI REFORMU STRATEJİSİ 2019 BELGESİ
Politika/Tedbir	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler	
Avukatların yargılamaya daha aktif katılımının sağlanması için düzenleme yapılacaktır. (Kalkınma Planı p.758)		
Tedbir 758.1. Avukatların yargılamaya daha aktif katılımının sağlanması için düzenleme yapılacaktır.	1. Avukatların yargılamaya daha aktif katılımının sağlanması için gerekli çalışmalar yapılacak ve ihtiyaç duyulan konularda mevzuat değişikliği önerisi hazırlanacaktır.	AMAÇ 5 SAVUNMA HAKKININ ETKİN KULLANIMININ SAĞLANMASI HEDEF 5.2 Savunmanın yargılamalara etkin katılımı sağlanacaktır.
İhtisas gerektiren çevre, imar ve enerji gibi alanlarda özel mahkemeler kurulacaktır. (Kalkınma Planı p.760)		
Tedbir 760.1. İhtisas gerektiren çevre, imar ve enerji gibi alanlarda özel mahkemeler kurulacaktır.	1. İhtisas mahkemelerine ilişkin kurumsal düzenleme çalışmaları yapılarak yeni ihtisas mahkemelerinin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.	HEDEF 4.3 İhtisas mahkemelerine ve uzmanlaşmaya yönelik uygulamalar artırılabilecektir. Faaliyetler b) İhtisas gerektiren çevre, imar ve enerji gibi alanlarda özel mahkemeler kurulacaktır.
Noter onayı aranan işlemlerin sayı ve maliyetlerinin azaltılmasına yönelik düzenleme yapılacaktır. (Kalkınma Planı p.766)		
Tedbir 766. 1. Noter onayı aranan işlemlerin sayı ve maliyetlerinin azaltılmasına yönelik düzenleme yapılacaktır.	1. Noter onayı aranan işlemler gözden geçirilecek ve ihtiyaç duyulan konularda mevzuat değişikliği önerileri hazırlanacaktır.	HEDEF 8.4 Noterliklerin görev tanımları, yargının iş yükünü azaltacak şekilde yeniden düzenlenecektir. Faaliyetler g) Noter onayı aranan işlemler, bürokrasinin azaltılması amacıyla gözden geçirilecektir.
Bazı çekişmesiz yargı işlerinin noterlikler tarafından yapılabilmesi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.767)		
Tedbir 767.1. Bazı çekişmesiz yargı işlerinin noterlikler tarafından yapılabilmesi sağlanacaktır.	1. Noterliklerin görev ve iş dağılımı yeniden düzenlenecektir.	HEDEF 8.4 Noterliklerin görev tanımları, yargının iş yükünü azaltacak şekilde yeniden düzenlenecektir. Faaliyetler d) Bazı çekişmesiz yargı işleri ile henüz davanın açılmamış olduğu dönemle sınırlı olmak üzere delil tespitinin noterlikler tarafından da yapılabilmesi sağlanacaktır.